

Profeten Joel og endetiden - Leksjon 4 Bibelforum

Av DAG RISDAL

Kapittel 2: Herrens dag i fiendehæren

Fiendehæren skildres (2,1-11).

Vers 1: "Blås i basun på Sion! Blås alarm på mitt hellige berg!" Basun og alarm minner om krig. I Israel var det ensbetydende med at krigshærer var i anmarsj. Nå er det alvor - nå kommer dommen! Alle som bor i landet vil bli berørt. Derfor må alle beve! - "For *Herrens dag* kommer - den er nær."

En viktig sak må understrekes: Den hæren som kommer har noe med *Guds Ord* å gjøre. Hæren er Ordets redskap. Det fremgår av v.11: "...For hans hær er veldig stor, og sterk er den som fulbyrder hans ord."

Vers 2-3: Vi ser her en dyster og dramatisk skildring av denne forferdelige dag. Den er mørk, fordi *Guds vredes skyer* dekker for solens lys. - En uhygges dag!

Hva ser profeten? - Jo, *et stort og mektig* folk velter inn over landet! Den tidligere historie kjenner ikke til noe sidestykke. Hæren er så veldig at profeten antar at det ikke vil inntreffe noe tilsvarende senere i historien! Hæren har dermed et *endetidspreg* over seg.

Når Herrens vrede farer over landet, stryker alt med: "Som Edens hage er landet foran dem, bakom er det en øde ørken. Ingen slipper unna" (v 3). -

Altså: Før krigsfolket herjer og ødelegger, er landet grønt og fruktbart, slik det var i Edens hage. Men hæren etterlater seg svidde marker - en gold ørken.

*

Hvilket folk er det profeten skuer som skal erobre Juda? - Taler han fortsatt om gresshoppesvermen (som i kap 1), eller dreier det seg om en *virkelig* fiendtlig krigshær? Her står bibeltolkerne delte:

1. Noen mener at det fortsatt dreier seg om *gresshoppesvermen*. Disse betoner at skildringen her i vers 2 - 11 minner mye om beskrivelser av gresshoppe-svermer som ødelegger landområder. Det kan bli helt mørkt når slike svermer invaderer. Og kombinasjonen av sterk sol og ødeleggelsen gjennom gresshopper skal visstnok passe meget godt til det som sies i vers 3. Videre skal lyden av gresshopper på avstand minne mye om *larmen* av vogner (v 5), og om knitring av brennende halm på prærien (v 5).

De som hevder at det fortsatt dreier seg om gresshopper, legger vekt på at det i vers 4 - 9 gang på gang står "*som*": "som hester" (v 4), "som ryttere" (v 4), "som larm av vogner" (v 5), "som et sterkt folk, rustet til krig" (v 5 i 1930 - overs.), "som helter, som krigsmenn" (v7), "som tyver" (v 9).

Altså: Det dreier seg ikke her om virkelige krigshærer, men kun om fenomener som ligner på dette gjennom gresshoppenes herjinger.

2. Andre mener imidlertid at det her i Joel 2 dreier seg om *realistiske fiendehærer* som trenger inn i Juda. De hevder at nøkkelen til en slik forståelse ligger i vers 20 - "*fienden fra Norden*". For i det profetiske språk var dette et uttrykk benyttet om *assyriske og babylonske* krigshærer som trengte inn over Israel og Juda til forskjellige tider.

I Jer 1,14-16 har vi et domsbudskap til Juda og Jerusalem om at Gud vil kalle folkestammer og krigshærer "*fra nord*" som skal erobre landet – som straff for synd (sml. 2 Krøn 36, 15-17). Det dreier seg om babylonerne.

Og i Esek 38, 6. 15 og 39, 1-2 er det også tale om folkestammer "fra det ytterste Norden". Her er det en navngitt fyrste ved navn Gog - som skal komme over Israels land.

*

Hvordan skal vi vurdere dette? - Her synes to forståelser å stå imot hverandre. Men så langt jeg kan se behøver det ikke her å være en motsetning. Innen rammen av profetiens vesen er det som regel ikke tale om et *enten-eller*, men snarere om et *både-og*.

Vi bør snarere tenke at profeten Joel gjennom den uhyggelige gresshoppeødeleggelsen skuer frem mot *en mye større katastrofe*, nemlig fiendtlige krigshærer som en dag kastes inn over Juda som en dom og straff fra Den Allmektige Gud.

Som i andre profetbøker har vi her et eksempel på det *profetiske perspektiv*. Vi ser likesom fjelltoppene bortover, men ikke dalene imellom. Det er som om de historiske begivenheter blir sammentrengt i et *nå*. Profeten ser ikke de lange tidsavstander mellom hendingsene på den historiske arena.

Men det vi med visshet kan si er at Herren sender "*forløpere*" til den endelige dommedag. I så fall er både gresshoppesvermen, invasjonshæren fra Babel og endetidens soldathærer "fra det ytterste Norden" alt sammen *forvarslerpå* den endelige og avgjørende HERRENS DAG - Da Kristus kommer igjen for å dømme levende og døde!

Vers 11: "*Herren lar sin røst høre foran sin fylking*" - "Herrens røst" betyr ganske enkelt Herrens budskap, ord og tale.

Ofte er det slik i historien, at Gud først taler og forutsier hva han vil gjøre. Deretter handler han: "*For Herren Herren gjør ikke noe uten at han har åpenbart sine skjulte råd for sine tjenere profetene*" (Arnos 3,7).

Herrens Ord og historiske hendinger følger hverandre innen rammen av Guds rådslutning. Vi får så en tolkning av historien gjennom Guds tale, og det dreier seg enten om *dom* (som i 2,11) eller om *frelse* (som i 3,5).

I slutten av vers 11 kommer et alvorlig spørsmål - som vel i virkeligheten peker frem mot evigheten: "*Stor og forferdelig er Herrens dag - hvem kan udholde den?*" - Dette budskapet ligger helt på linje med Åp 6,17: "*For deres stores vredesdag er kommet, og hvem kan da bli stående?*"

Omvendelse og bot (2,12-17).

Vers 12,2 Men selv nå, sier Herren ... " - I dette ligger et håp. Det kommer her et *lysglimt* i mørket. Det er fortsatt *håp om nåde*.

Nå sier Bibelen at det er forferdelig å bli overgitt til Guds vrede, ja, det er forferdelig å falle i den levende Guds hender (Heb 10,31). Intet er mer forskrekkelig enn å komme inn under Guds fortærende ild - i all evighet (Heb 12,29).

Men Herren åpner her i Joel 2,12 døren for en liten sprekk: "Men selv nå, sier Herren, vend om til meg av hele deres hjerte, med faste og gråt og klage." - Altså er det fortsatt mulighet for berging, frelse og forlatelse for synd.

Men forutsetningen er en *hjertens og samvittighetens* omvendelse. Det motsatte av dette er omvendelse "*på skrømt*" (Jer 3,10).

Det er altså ikke tilstrekkelig å pynte på den ytre fasade. Heller ikke hjelper det å rope: "Her er Herrens tempel, Herrens tempel, Herrens tempel!" (Jer 7,4). Det eneste Herren vil godta er en sønderbrutt ånd og et sønderknust hjerte (Sal 51,19).

Det er altså ikke de ytre klær som skal sønderrives (v 13), men det er det indre plan - i møte med lov og evangelium fra Herren - at gjenfødselen og omvendelsen må skje. "Gud bryter i stykker det som er helt og helbreder det som er gått i stykker", sier Luther treffende.

"...I det høye og hellige bor jeg, og hos den som er sønderknust og nedbøyd i ånden, for å gjenopplive de nedbøydets ånd og gjøre de sønderknustes hjerter levende" (Jes 57,15).

Hvem vil Herren se til: Men den jeg vil se til, det er den elendige, og den som har en sønderbrutt ånd og er *forferdet* over mitt ord" (Jes 66,2).

Det er noe forunderlig og paradoksalt ved Guds Ord, nemlig at midt under dommen og vreden, følger budskapet om forsoning og frelse! Særdeles klart kommer denne sannhet frem i Hosea 11,9: "Jeg vil ikke fullbyrde min brennende vrede, jeg vil ikke igjen ødelegge Efra'im. For jeg er Gud og ikke et menneske. Den hellige midt i blant deg. Jeg kommer ikke med glødende harme."

Sammenhengen er nemlig denne: Gud fullbyrdet sin brennende vrede over sin egen Sønn på Golgata offersted – og dermed går den *fri* som har tatt sin tilflukt til Sønnen. Se 1 Joh 5,10-13.

Det var da de hørte budskapet om forsoningen om Kristus at "det stakk dem i hjertet" – og apostelen Peter forkynte: "omvend dere, og la dere alle døpe på Jesu Kristi navn til syndenes forlatelse, så skal dere få Den Hellige Ånds gave" (Apg 2,37-38).

Når vi hører ordet omvendelse, kan vi tenke: Jeg må bli bedre, jeg må angre mer, jeg må overgi meg helt. Og så fører dette til lovtrelldom.

Å omvende seg er først og sist å *vende om til Jesus* og derved motta syndsforlatelse på forsoningens grunn.

Herren sier: "Du har bare trettet meg med dine synder, og voldt meg møye med dine misgjerninger. - Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for *min skyld*, og dine synder kommer jeg ikke i hu" (Jes 43,24-25).

Det er på den måten Jesus innbyr oss: "Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile" (Matt 1 1,28).

*

Joel 2,13 vitner om *evangeliets sol* - fra 2 Mos 34,6!

Og det hele følges opp: "Hvem vet? Han kunne vende om å angre, og la en velsignelse bli igjen etter seg, til matoffer og drikkoffer for Herren, deres Gud" (v 14).

Her ser vi igjen hvordan den timelige og den åndelige velsignelse faller sammen - om synderen vender om til Herren!

Herren vil ikke bare vise nåde og tilgi synden. Han vil også gjenreise landet rent timelig og sørge for at det igjen gror og spirer på marken etter fiendehæren. Så kan offertjenesten igjen tre i funksjon gjennom matoffer og drikkoffer. Det vil si at velsignelsen kommer tilbake i *dobbelt* mål (Jes 40,2).

Vers 15-17: Når nasjonens skjebne står på spill - som her - vil profeten minne om at hele folket fra de eldste til de yngste - må samles til faste og bønn!

Vers 17 er gripende: "Mellom forhallen og alteret skal prestene, Herrens tjenere, stå gråtende og si: *Herre, spar ditt folk!...*"

Det hele minner om Nehemias bønn og gråt over tilstanden i Jerusalem (Neh 1,3 ff.). - Når det finner sted en *vekkelse i samvittigheten* hos lederne og folket, da er det håp!

Ut fra vers 17 kan det se ut som at det er våre bønner som går mellom Gud og oss, men det er kun tilsynelatende. Derimot har vi en stor yppersteprest som både har gjort soning for våre synder og som går i forbønn for oss (Joh 17 og Heb 2,17).

(Frts. neste nummer)